

Buitengebied

in beweging

Oude IJsselstreek en Doetinchem

De Doetinchemse Zumpe, parel in Gelderland

Het elzenbos in het hart van de Zumpe. (Foto Rick Boerboom)

Door de eeuwen heen zijn over de kalkbodem klei en veen afgezet. Door de grondwaterdruk wordt in de Zumpe voor de helft van het jaar, grondwater door de kalklaag heen geperst. Daardoor wordt de grond boven de kleilaag basisch en dat milieu is precies geschikt voor de eerder genoemde plantensoorten. Slakken, vogels en andere soorten komen op deze planten af en vormen samen een unieke biotoop. Zo'n basisch milieu komt nog maar op een paar plekken in Nederland voor. Vandaar dat dit milieu als parel in de natuur wordt bestempeld.

Waarom de uitbreiding van dit gebied?
De projectleider van de gemeente, Ronald Langendoen vertelt wat er aan de hand is: 'De situatie zoals die nu in de Zumpe te vinden is, is niet stabiel. Door zure regen en klimaatverandering wordt ons grondwater steeds zuurder. Daarnaast ruikt verdroging op, waardoor het moeraskarakter dreigt te verdwijnen. Deze dreiging is door de provincie al langer gezien en zo'n 10 jaar geleden heeft zij een visie laten opstellen voor de verbetering van de Zumpe. Daarin is uitbreiding als noodzaak geschetst. Ook is er de laatste jaren veel onderzoek gedaan naar de (ook ondergrondse) waterlopen in het gebied. Al met al weten we nu veel beter hoe de kwaliteit van het gebied in stand te houden. De benodigde uitbreiding van het natuurgebied is opgenomen in de doelstelling van Gelderland om het natuurnetwerk uit te breiden met 5000 hectare. Voor de Zumpe is het doel om de 23 hectare uit te breiden tot 120 hectare. Met aanvullende maatregelen

kan dan de situatie zoals die in de jaren zestig bestond, teruggehaald worden.'

Wat gaat er allemaal gebeuren?
De genoemde vijf partijen hebben niet al deze grond in eigendom. Om de 120 hectare aaneengesloten te krijgen moet overlegd worden met zo'n 20 eigenaren. Via grondruil, grondaankoop of functieverandering van landbouw naar natuur, worden de plannen gerealiseerd. Vervolgens moet het watersysteem aangepast worden. De Zumpesloot is ooit gegraven om de wateroverlast in het gebied op te lossen. Dat water werd geloosd op de Slinge. Maar daarmee verdwijnt het basische water. Om dat water vast te houden worden in het hele gebied de sloten gedempt en wordt de Slinge ondieper gemaakt. Deze maatregelen vernatten het gebied en de afstand van het grondwater tot de wortels van planten wordt kleiner. Daarmee wordt de periode van het jaar dat het water basisch is verlengd tot 8 - 9 maanden. En is dat water een heel groeiseizoen beschikbaar voor de planten, in plaats van de 6 maanden nu. Om de opgebouwde zuurgraad van de grond versneld uit te laten spoelen, wordt de toplaag in de kerngebieden zo'n 10 tot 30 cm afgeschraapt. De verwachting is dat zo de gewenste zuurgraad na 25 jaar wordt bereikt in plaats van na 200 jaar.

Uitvoering
Nu de samenwerking vastgelegd is en het inrichtingsplan uitgewerkt, kan de eerste fase in 2016 worden aangelegd. Het gaat dan om 40 hectare. De verwerving van gronden gaat vervolgens door om in 2017/18 de overige 80 hectare in te kunnen richten, waarmee de Zumpe als parel is veiliggesteld.

Vijf partijen hebben onlangs een samenwerkingsovereenkomst getekend om de kwaliteit van de Zumpe te borgen voor de toekomst. Provincie Gelderland, gemeente Doetinchem, Staatsbosbeheer, Waterschap Rijn en IJssel en de KNNV gaan zich samen inzetten om dat doel te bereiken. Onder andere door uitbreiding van de natuur rond de huidige 23 hectare.

De Zumpe een parel?
Voor natuurliefhebbers is dat al heel lang geen vraag. Al in 1914 werd de kern van de Zumpe van 3,5 hectare, aangekocht door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV). Ook de overheid heeft sinds 1989 het gebied erkend als een nationaal beschermd natuurmonument, niet toegankelijk voor het publiek. Het ligt achter het Graafschapstadion. Voor anderen is het een elzenbos in een moerasachtig gebied met bijzondere plantensoorten, zoals de grote keverorchis, kleine zonnedauw, brede wespenorchis, gewone dotterbloem, enzovoort. Het geheim van dit unieke natuurgebied ligt in een heel ver verleden, toen de Rijn daar stroomde en kalk vanuit de Alpen op de bodem afzette. Eromheen ontstonden stuifduinen die we nu nog kennen als de rivierduinketen van Gendringen tot Oud Drempt.

Smakelijke start Smaakacademie

Het Graafschap College in Doetinchem was op de avond van 16 november even hét culinaire centrum van Achterhoek. De eerste smaakwerkplaats vormde aftrap van de Smaakacademie Achterhoek. Ruim honderdvijftig bezoekers, leerlingen, docenten, koks, boeren, bakkers, luisterden, spraken, presenteerden en proefden van allerlei Achterhoekse producten. 'De Achterhoek heeft al een sterke maak-industrie. Nu is het ook tijd voor een sterke Smaak-industrie', volgens gedeputeerde Jan Markink die de Smaakwerkplaats opende. Marking: 'er valt meer te verdienen in de voedselsector door in te zetten op ambachtelijke beroepen die extra kwaliteit én meerwaarde leveren.'

Hoe dat te doen werd uitgelegd door 'smaakprofessor' Peter Klosse: 'Kijk eens hoeveel mensen profiteren, kijk eens wat een gebied kan opfleuren van aandacht voor smaak en kwaliteits-toerisme. Ik ben blij dat de term ambachtseconomie hier genoemd wordt. Uniek, dat zorgt voor een link met traditie, met het land en met onze identiteit. Een gezonde en smakelijke voedsel-economie kan werk én inkomen leveren'. Daarvoor is nodig volgens Klosse:

Wees trots op je eigen land. Verbeter de contacten tussen boeren en chef-koks. Haal meer rendement met kwaliteitsproducten. Denk gastronomisch en maak gebruik van oude culinaire tradities. Zorg voor beter onderwijs. Een duidelijke opdracht aan de Smaakacademie. Voor meer informatie: www.smaakacademieachterhoek.nl

Dienst in zondags-schooltje

Eind november hield de Baptistengemeenschap een kinderviering in het zondagsschooltje aan de Goorstraat in Gaanderen.

Een bijzondere gebeurtenis.